

av folkets høyere åndsliv, men også av vårt nasjonale sjølstende. Vår åndelige førere reiste i sin tid folket og fridde ut de studerende giler i utlendigheten. De bygde Universitetet vårt i nødsårene. Nazistenes angrep på Universitetet og på bærerne av vårt folks høyere åndsliv betyr at Norge atter er blitt uten universitetet. Savnet av eget universitet har alltid sat lydrikestemplet på et folk, og for så vidt faller ak-jonen helt i tråd med det målet Hitler-Tyskland har også for Norges vedkommende.

Men våre åndelige førere vil bygge Universitetet på nytt, idet de enda en gang reiser folket og mobiliserer dets kraft for frihet og nasjonalt sjølstende. De vil lede ut »den længe dulgte Varme af Patriotisme« i vårt folk, lede ildens rene, fortærende flamme, ikke bare i åndelig, men også i fysisk strid mot overfallsmennene som tok universitetet fra oss, som rante vårt stolte nasjonale symbol.

Angriperne vil bli møtt med sine egne våpen, med sin egen hemningsløshet og hensynsløshet, når folket i dag på nytt lag kaster seg inn i forsvaret for sivilisasjon, kulturarv og nasjonalt sjølstende.

UNASJONALE ARBEIDSLEDERE VED SEILDUKSFABRIKKEN.

Bestyrer Lund og driftsassistent O. D. Lange ved Christiania Seildugsfabrik blir av arbeiderne gjort ansvarlig for flere graverende forsøk på å presse opp arbeidstempoet. Det skjer delvis ved hjelp av lokkemidler som sigaretter og tobakk og i samsvarende med henstilling fra Terboven. For 8 timers overtid pr. uke oppnår de kvinnelige arbeiderne 5 sigaretter og de mannlige 10. Delvis bruker bedriftslederne også represalier. Ved minste såkalte forseelse blir den ekstra tobakkvoten arbeiderne har, tatt fra dem. Vi vil rå bestyreren og driftsassistenten til, mens det ennå er litt tid, å nytte sine fagkunnskaper til landets fordel — til å senke arbeidstempoet og minske produksjonen for tyskerne. Da vil de se at arbeiderne ikke trenger premie. Men kanskje arbeiderne da vil premiere sine arbeidsledere.

KVITTERINGENE.

På uttrykkelig anmodning kvitterer vi gjerne for pengebeløp til det nas-

jonale arbeid, men egentlig er det overflødig når beløpet går gjennom betrodde hender, foruten at det også betyr tidsspille å få kontrollkvitteringer og dessuten opptar spalteplass for viktig stoff. For framtida bør en så vidt mulig ordne slike saker på den vanlige måten. Denne gang skal vi likevel kvittere for M. N. — kr 250,—. Takk!

FEM MENNESKELIV — FOR EN GRIS.

En nylig heimvendt norsk SS-mann dekorert med jernkorset av 2. klasse skryter av å ha skutt en ukrainsk bondefamilie på 5 medlemmer for å få tak i deres eneste gris!

IDRETTSFRONTEN.

Nazistene har lagt Norgesmesterskapet på ski til Kapp på Toten. Denne foreningen var før blant de driftigste i Opland, mens den nå eksisterer bare på papiret. Av deres store skare dyktige skiløpere har alle — på en nær — sabotert nazi idrettsfronten en tomme.

15 MARS 1944

26 FEB. 1944

FRIHETEN

Nr. 2 1944 DE FAGORGANISERES KAMPORGAN

DEN FRANSKE NASJONALKOMITE OPPFORDRER ARBEIDERNE TIL STREIK.

Streiken blir tatt i bruk overalt i de undertrykte land som et kampmiddel mot okkupasjonsmakten. De hollandske arbeidere har utnyttet dette middel med hell, og streikebølger har for øvrig brutt ut overalt i de land som er undertrykt av nazismen. Nytt er det imidlertid at en eksilregjering oppfordrer arbeiderne til å anvende streiken som kampmiddel. Dette har skjedd i samband med at Laval sendte tropper mot partisanene i Savoyen. Den franske nasjonalkomite oppfordrer arbeiderne til å slutte opp om partisanenes rekke og støtte deres kamp, blant annet ved å sabotere og streike. Det understrekes at oppropet kommer nøyaktig 10 år etter at folkefronten ble dannet i Frankrike. De norske arbeidere har grunn til å følge utviklingen med største oppmerksomhet for å kunne nyttiggjøre seg kampmetodene i sin egen frigjøring.

KAMPEN PÅ HEIMEFRONTEN.

I krigens avgjørende år er den norske heimefronten frambrist uten fast styring. Står den ene gruppen i kamp, er den andre passiv og lojal. Objektivt kommer den ene delen av motstandsbevegelsen til å medvirke med å nedkjempe den andre.

Produksjonen inngår som et hovedelement i den totale krig. Som fagorganiserte intresserer det oss derfor i første rekke å peke på at denne tvedeling har dominert innenfor arbeids- og næringslivet. Utviklingen medførte at de klikkene fikk rå som satte sine egne, private formål høyere enn folket og landets interesser. Med deres »passive linje« ble profittmotivenes usolidariske sprengkile drevet inn i den nasjonale fronten under fedrelandskjærlighetens maske. Den åpnet en bresje for fienden til å splitte, angripe og tilintetgjøre gruppe for gruppe av motstandsbevegelsen og konsolidere hele det norske produk-

sjonsapparatet for Hitlers krigsformål.

Resultatet er at Norges 2,9 millioner innbyggere deltar med hver foretelse i sitt daglige liv i den totale krig — mot seg sjøll!

Heller ikke arbeiderbevegelsens organer har gått helt klar av den »passive linje« forgiftede innflytelse. Da den illegale faglige sentralledelsen den 27. juni 1942 oppfordret arbeiderne til å unndra seg tvangsmobiliseringen, ble denne klare kamplinjen som ville ramme fienden på hans kanskje mest sårbare punkt, utvannet og forfuskert av en illegal avis som sier seg å representere fagorganisasjonen.

Den »passive linje« har tydeligvis også fått innpass hos ledelsen for de norske fagorganiserte i utlandet på samme tid som den har besnært regjeringa. I et direktiv til heimefronten fra et organ som er opprettet i forståelse med den »passive linje« forfektere innen arbeiderbevegelsen i og utenfor landet, blir innsatsen begrenset til »stille sabotasje«. De til-

tid å få organisert de fagorganiserte illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

feldige perspektivene som dette direktivet forutsetter, sammen med instruksjonen, virker til oppbygging av organer som er egnet til å beskytte de bedriftene som direkte og indirekte arbeider for fienden, og de synes å være inspirert av folk som heller ser at bedriftene deres arbeider for Hitlers totale krig mot fedrelandet enn at de springer i luften for fedrelandet.

De fagorganiserte har merket seg denne type »nordmenn« som dekker sin skitne gesjeft med svulstig »jøsingsprat og sparker etter arbeiderne når de har høve til det. De fagorganiserte er klar over at disse »jøsinger« i ord, men ikke i handling, ikke en gang viker tilbake for å understøtte fiendens repressalietrusler og delvis prøver og oppelske en falsk medfølelse med folket for å oppnå den ro i produksjon livet som er nødvendig for deres profittinteresser og skumle etterkrigsplaner.

De er ikke særlig tallrike disse klkkene, men deres innflytelse er uhyre skadelig for samarbeidet mellom arbeiderne og de virkelig nasjonalsinnede arbeidsgivere, og de bidrar til å opprettholde desorganisasjonen av motstandsbevegelsen.

En enhetlig ledelse på heimefronten, et frihetsråd som i Danmark, er det som nå trenges for å sveise folkets forskjellige lag sammen til en planfast og besluttsom kamp med alle midler — både »aktive« og »passive«. I et slikt råd vil de fagorganisertes kamperfare komme til full nytte.

Det er satt fram forslag til regjeringa om å medvirke til å opprette et slikt frihetsråd for heimefronten. Vi understøtter dette forslaget og understreker hvor livsnødvendig det er å få det realisert straks. De fagorganiserte ventet at Landsorganisasjonens ledelse i London bruker sin

innflytelse til fordel for dette forslaget.

Alle nasjonens frihetselskende krefter må nå bli konsentrert og settes inn til enbetlig, felles slag mot undertrykkerne. De fagorganiserte vil ta sin del og sin byrde i kampen.

HAN FALT I KAMPEN.

Formannen i Samorganisasjonen i Drammen, Martinus Knudsen, ble arrestert av Gestapo den 14. desember. Siden er det gitt beskjed om at han døde i fengslet den 17. desember. Det gikk altså med tre dager for tyskerne til å ta livet av en nordmann.

Vi vil minnes Knudsen og alle andre nordmenn som falt som blodoffer i kampen på heimefronten. Ved deres levende minne lover vi at vi skal virke slik at de ikke døde forgjeves.

UNDERERNÆRINGEN GRIPER OM SEG.

Skolebarnas helse er den beste gradmåler for tyskernes underernæringspolitikk i Norge. Undersøkelsene viser at barna i alle klasser i Oslo gjennomsnittlig har gått ned i vekt med 2 kilo. Tallet på de undervektige barna har øket til over 25 prosent. Mer enn 25 prosent av Oslo-barna er dermed i virkeligheten underernærte.

Underernærings svekker motstandskrafta mot sykdommer. Statistikken viser at de smittsomme sykdommene har steget fra omkring 25 000 tilfeller i 1940 til 40 000 i 1942. Særlig alminnelig er skabb, skarlagensfeber, meslinger, difteri, kikhoste, diaré og forkjølelsesykdommer.

Oslo statistikken har rimelig nok gyldighet over hele landet, med de vanlige, mindre lokale endringer til den ene eller andre siden, og illustrerer

den djevelske utsultningsprosessen nasjonens vitalitet og gjøre der oppvoksende slekt til sveklinger som Tyskland i en kommende krig med letthet kan overvinne.

Vårt mottrekk må være å skaffe det norske folket mat på bekostning av de tyske forsyningsrekvisisjonene. Det er livets soleklare rett å skaffe heimene mat. Det er alle nordmenns likt å hindre den folkekatastrofen tyskerne planlegger. Illegalt omsetning av matvarene til rimelige priser må bli organisert overalt.

»FRIHETEN« har tidligere skrevet om svarthandel og snikhandel i forbindelse med ågerpriser. For å forebygge misforståelser vil vi uttrykkelig presisere at vi ikke kan understøtte denne form for handel. Den organiserte illegale handel med matvarene mellom produsent og forbruker til nasjonale, dvs. rimelige priser er det gode nordmenns form for handel.

FARLIG ANGIVER: Bygningsarbeider Evald Johansen, om lag 23 år, vei nr. 415, Sinsen, er farlig angiver.

GEVINST PÅ FORBRYTERSK LÅTE.

Til »FRIHETEN« skrives følgende: Når regjeringa i London nå har vedtatt et tillegg til straffeloven om innbring av formue og avstraffelse av dem som har ranet til seg gevinst og skade for landets interesser, kunne det være på sin plass å se litt nærmere på hvem som skal reknes til en kategori som må få sin rettfærdige straff.

Vi har flere typer som er helt oppgjort i denne forbindelse: Barakke-arbeider, Nasjonal Samlings medlemmer, forretninger på krigsspekulasjon

etc. Men det er en annen kategori som vi retter disse ord til for at de ennå skal kunne ta rev i seilene. Det er den superjøsingske forretningsmannen som tror han har sitt på det tørre når han bare holder seg unna tyskerne, men for øvrig uhemmet dyrker sine profittinteresser uten hensyn til hvem som betaler gildet.

Denne typen finnes både blant fabrikanter, grosserer og detaljister. Griskheten og profittbegjæret kan komme til syne for eksempel ved innlevering av pri-kalkylér for godkjenning av maksimalpriser. For varer som skal ut på det norske markedet rekner disse folkene bare med en ting: fortjenesten.

Vi rår d'herre forretningsmenn til å tenke over saken. Det er ennå tid til å rette på mye.

BRYT IKKE FRONTEN.

Det rapporteres til »FRIHETEN« at endel verkstedledere, lokomotivkontrollører og pussereformenn viser en påfallende interesse til å presse opp arbeidsytelsen. Toppen ble nådd eksplosjonsdagen i Oslo, da alt ble gjort for å tvinge arbeiderne opp fra tilfluktsrommene. — Kjenner vi de serville herrer rett, blir det ikke lenge før en må offentliggjøre navnene deres blant frontbrytere, sier rapportøren. Vi håper han tar feil.

ARBEIDERE VED TYSKE ANLEGG og tjenestesteder har et tungt ansvar. All overtid må nektes og unngås. Ødeleggelse og beskadigelse må om mulig finne sted. Sejt alle sørendsvener for tyskerne og sladderhankene hardhendt på plass. En god arbeider for tyskerne er en dårlig nordmann.

tid å bli organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

noen dager, men på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

NORGES KRIGSPOLITIKK I DEN ILLEGALE LITTERATUREN.

Arbeiderklassens innenlandsbyrå offentliggjør viktige dokumenter i brosjyre-form.

To overlag viktige brosjyrer som belyser Norges politikk går nå mann og mann i mellom. De heter »Den store regel« og »Livets fortapelse«. Titlene er et hån mot et »Fritt Folk« sitat som gjengis som motto på brosjyrenes omslag. Det lyder slik: »Som den store regel gjelder at enhver tenkelig virk-omhet til fordel for fienden straffes med inntil livets fortapelse«. (»Fritt Folk«, Riksorgan for Nasjonal Samling, 17. aug. 1943). Det forlyder for øvrig at det skal komme enda en brosjyre som heter titelen fra dette sitat. Utgiveren er Den norske arbeiderklassens innenlandsbyrå.

»Den store regel« inntoneres med parolen: Død over de tyske okkupantene og deres femte kolonne, quislingene! Og det heter videre: »Nasjonalt ansvar i dag betyr å arbeide for å komme bort fra vår nåværende slappe, uvrksomme og uverdige krigspolitikk og bringe krigspolitikk i samsvar med vårt lands og vårt folks virkelige interesser og livsb. Det hører med til alle ansvarlige patrioters demokratiske rettigheter og plikter å delta i dette arbeid«.

Brosjyren blir innledet med »Brev av oktober 1941 til Den norske regjering« av Per Dølen. Det heter i brevet blant annet: »Vi vil begå feil som kan få usædne konsekvenser for vårt folk og vårt land, hvis vi ikke sammen med våre allierte har evne og dristighet til å trekke alle konsekvenser av de særegne trekk som mer og mer gjør seg gjeldene i den nåværende krig. De gamle forestillinger som har vært i hevd om hvordan en krig skal føres, dner ikke lenger. Oppgaven består i å utarbeide en politikk som tilsvarer de konkrete særegenheter ved den krig som nå har pågått i over to år. En av disse særegenheter går som bekjendt ut på at etter hvert som Hitler-Tysklands krigsmaskin har underkastet seg land og folk i Europa, går Hitler i gang med: a) Straks å

nazifisere, vedkommende folk og land b) Straks å utnytte landets forråd og produksjonskraft. c) Skrittvis å mobilisere landets borgere til aktiv krigstjeneste. d) Ved hjelp av terror som overgår alt som historien kan framvise av grusomhet, å undergrave de okkuperte nasjoners motstandskraft.

Det er en karakteristikk som har vist seg å holde stikk. Det neste dokument er »Forslag av juni 1942 til den norske regjering« fra Den norske arbeiderklassens innenlandsbyrå. Forslaget tar sikte på å mobilisere alle våre nordmenn til norsk krigsarbeid samtidig som oppgaven blir stilt å begynne å føre en virkelig krig mot de tyske okkupantene i Norge.

Tredje og siste dokument i denne brosjyren er »Brev av august 1942 til den norske regjering«. »Til den norske regjering ved den militære ledelse i Norge«. I brevet blir lagt fram en del synsmåter om militærspørsmål og krigføring i Norge.

»Livets fortapelse« inneholder »Vedtaket av presidiet for Den kommunistiske internasjonales eksekutivkomité av 15. mai, 1943, vedtaket om oppløsningen av »Komintern« og oppropet om å knuse det arbeidende folks dødsfiende — den tyske fascistens forbundsfeller og vasaller.

Det er brosjyrer som er retninggivende for heimefronten.

15 MARS 1944

FRIHETEN

Nr. 3 1944 - DE FAGORGANISERTES KAMPORGAN

MATEN FRAM TIL DE NORSKE HEIMENE.

De fattige sultet,
den rike led savn,
i landet var misvekst og nød,

I ufredstider var det alltid slik at de brede lag av folket enda mer enn i fredstid måtte bære den tyngste bora. Slik har det også vært i den strid vårt folk har ført i snart fire år.

Da tyskerne okkuperte Norge, var forsyningene vi hadde skaffet til landet så store at de dekket folkets behov for fire år framover uten at en behøvde å sette levestandarden nevneverdig ned. Tyskerne la straks beslag på forsyningene våre til sine egne formål og levnet innbyggerne bare så meget som til en hver tid samsvarte med planene deres om å få nordmennene til å produsere for Hitlers totale krig. Tankegangen kommer tydelig til uttrykk i »Fritt Folk«s kommentar til melkestreiken i Oslo i septbr. 1941, da bladet skrev at en måtte være klar over at tyskerne hadde det i sin makt å svelte ut hele det norske folket.

Gjennom rasjoneringen er det innført en slags formell likhet — med en viss premiering av de såkalte tungarbeidere — tilsynelatende på det grunnlaget at det som landet direkte og indirekte kan skaffe av matvarer blir rettferdig fordelt mellom nasjonens egne innbyggere. Det er åpenbart for en hver at en vesentlig del av de norske produktene blir sendt ut av landet. Og rasjonene er ikke bare utilstrekkelige, men varekvali-

teten er dessuten mindreverdige.

Overlatt til seg sjøl, uten en enhetlig nasjonal ledelse på heimefronten, har egoismen og usolidariteten fått rå, med det resultat at svartebørs og ågerhandel har kunnet bre seg til fordel for mer velsiterte som ved hjelp av sin pengeoverflod kan dekke noen av sine savn. Men de fattige, brede lag av folket som ikke kan betale de fantastiske svartebørsprisene, må sulte. Legerapportene forteller at folkehelsen er undergravd av den systematiske underernæringen og at mangelsykdommene herjer folket. Det går mot en katastrofe for folkehelsen.

Arbeiderne må ikke lenger finne seg i sulteforingen, men ta initiativ til å få istand en organisert illegal omsetning av varene i samarbeid med bedriftene og de patriotiske bøndene.

Bøndene vil gjerne selge maten på rimelige vilkår til nordmenn. De har dannet sine egne organer med dette for øye. En rekke bedrifter har vist interesse og hjertelag til å hjelpe arbeiderne med å få tak i matvarene og fordele dem, men det har nærmest vært spredte tilfeller uten fasthet og sammenheng. Med arbeidernes rike

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!